

Fredericia Kommune
Gothersgade 20
7000 Fredericia

Sagsnr.
2012-01552

Vejledende udtalelse om kommuners mulighed for at afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje

Doknr.
149916

Dato
19-12-2013

Fredericia Kommune har ved brev af 4. november 2010 med bilag rettet henvendelse til det tidligere Indenrigs- og Sundhedsministerium, nu Økonomi- og Indenrigsministeriet, med anmodning om udtalelse om, hvorvidt kommunen har hjemmel til at afholde udgifterne til vedligeholdelse af kørebaner på private fællesveje. Det fremgår af kommunens henvendelse, at kommunen tidligere har indgået aftale med en kreds af grundejere om kommunens overtagelse af vedligeholdelsen af kørebaner på private fællesveje. Det fremgår videre, at kommunen nu ønsker at tilvejebringe juridisk ordnede forhold omkring aftalerne.

I den anledning skal Økonomi- og Indenrigsministeriet vejledende udtale følgende:

Som udgangspunkt påhviler det de vedligeholdelsespligtige at udføre den nødvendige vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje og afholde udgifterne i forbindelse hermed. Hvis de vedligeholdelsespligtige ikke udfører det påbudte arbejde, skal kommunalbestyrelsen sørge for udførelsen af vedligeholdelsen og istandsættelsen af private fællesveje for de vedligeholdelsespligtiges regning, jf. privatvejslovens § 21, stk. 4, og § 55, stk. 4.

Kommunen har dog pligt til at afholde udgifterne til en istandsættelse, såfremt kommunalbestyrelsen af hensyn til den almene færdsel på en privat fællesvej i byer og bymæssige områder bestemmer, at vejen skal istandsættes i en højere standard end den hidtidige, jf. privatvejslovens § 49, stk. 5. Kommunen kan helt eller delvist vælge at afholde udgifterne til istandsættelse, såfremt kommunalbestyrelsen i øvrigt bestemmer, at en privat fællesvej i byer og bymæssige områder skal istandsættes hovedsagelig af hensyn til den almene færdsel på vejen, jf. privatvejslovens § 49, stk. 6.

Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at privatvejsloven ikke - udover de i lovens § 49, stk. 5 og 6, hjemlede tilfælde - hjemler, at en kommune kan afholde udgifterne helt eller delvist til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje. Økonomi- og Indenrigsministeriet finder på baggrund af Transportministeriets udtalelse herom ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at privatvejsloven er udtømmende. Spørgsmålet om en kommunes afholdelse af disse udgifter må derfor afgøres efter kommunalfuldmagtsreglerne.

Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets vurdering, at kommunalfuldmagtsreglerne ikke indeholder hjemmel til, at kommunerne afholder udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder. Baggrunden herfor er, at der efter ministeriets opfattelse ikke foreligger en kommunal interesse i at afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje udover de formål som allerede skal eller kan varetages i medfør af privatvejsloven.

Det er på den baggrund samlet Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at en kommune alene kan afholde udgifter til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder i det omfang, det er hjemlet i den pr. 1. januar 2012 gældende privatvejslovs § 49, stk. 5 og 6, det vil sige, når hensyn til den almene færdsel på en privat fællesvej begrundes. Der findes ikke tilsvarende bestemmelser for private fællesveje på landet, hvorfor en kommune ikke kan afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af disse.

En nærmere redegørelse for ministeriets opfattelse følger nedenfor.

Sagens baggrund

Det fremgår af Fredericia Kommunes henvendelse af 4. november 2010 med bilag, at kommunen indtil et par år tidligere varetog vedligeholdelsen af kørebaner på private fællesveje, mens vedligeholdelsen af fortove og udførelsen af den nødvendige glatførebekæmpelse og snerydning fortsat blev varetaget af grundejerne i henhold til privatvejslovens bestemmelser. Baggrunden for kommunens overtagelse af vedligeholdelsen af kørebaner på private fællesveje var en beslutning herom i kommunens Tekniske Udvalg først i 1990'erne. Kommunen har bemærket i sin henvendelse, at det i henhold til lov om private fællesveje er de vejberettigede på landet og de tilgrænsende ejendomme i byer og bymæssig bebyggelse, der har vedligeholdelsespligten på de private fællesveje, og at kommunen således ikke har hjemmel i privatvejsloven til at vedligeholde kørebaner for egen regning. Fredericia Kommune har afslutningsvist anmodet ministeriet om en vurdering af, hvorvidt kommunen på privatretligt grundlag kan indgå aftaler med en kreds af grundejere om at overtage vedligeholdelsen af kørebanerne på private fællesveje.

Det fremgår af bilaget til kommunens henvendelse, at kommunen ved e-mail af 18. oktober 2010 har rettet henvendelse til Vejdirektoratet om samme spørgsmål.

Vejdirektoratet svarede ved brev af 20. oktober 2010 herpå. Af Vejdirektoratets svar fremgår blandt andet følgende:

"Reglerne om kommunalbestyrelsens kompetence som vejmyndighed for de private fællesveje til at træffe bestemmelser om istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet findes i privatvejslovens kap. 6, §§ 15-20. De tilsvarende regler om istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder findes i privatvejslovens kap. 10, §§ 57-62.

Reglerne om kommunalbestyrelsens kompetence til at træffe afgørelser om vintervedligeholdelse og renholdelse af private fællesveje på landet findes i § 8 i vintervedligeholdelsesloven, mens de tilsvarende regler for private fællesveje i byer og bymæssige områder findes i vintervedligeholdelseslovens § 7.

Disse bestemmelser indeholder ikke en pligt for vejmyndigheden til at udføre arbejder eller afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse eller vintervedligeholdelse og renholdelse af private fællesvejes kørebane.

I privatvejslovens § 20, stk. 1, og § 61, stk. 3 og 4, findes regler om indgåelse af aftaler mellem et kvalificeret flertal af de vedligeholdelsespligtige og kommunen om kommunens overtagelse af den fremtidige vedligeholdelse og istandsættelse for de forpligtedes regning på henholdsvis private fællesveje på landet og private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Privatvejsloven regulerer ikke i øvrigt, om kommunen på privatretligt grundlag kan indgå aftaler om, at kommunen helt eller delvist afholder udgifterne til de pålagte arbejder.

Vi kan heller ikke udtale os om, hvorvidt kommunen som udstykker og sælger af ejendomme lovligt kan påtage sig at afholde de fremtidige udgifter til vedligeholdelsen af kørebanerne på private fællesveje.

”Dette spørgsmål må efter vores opfattelse besvares på grundlag af reglerne om kommunalfuldmagten, og sorterer derfor under Indenrigs- og Sundhedsministeriet.”

Efter Vejdirektoratets bevarelse af Fredericia Kommunes henvendelse har Folketinget vedtaget en ny lov om private fællesveje, jf. lov nr. 1537 af 21. december 2010, der i sin helhed trådte i kraft d. 1. januar 2012.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet anmodede ved e-mail af 14. juni 2011 Transportministeriet om udtalelse i anledning af Fredericia Kommunes henvendelse. Ministeriet anmodede Transportministeriet om at udtale sig om:

- 1) I hvilket omfang den før 1. januar 2012 gældende lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. maj 2008, indeholdt hjemmel til, at kommunen kunne afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje såvel på landet som i byer og bymæssige områder og
- 2) i hvilket omfang loven udelukkede kommunal afholdelse af sådanne udgifter, såfremt loven ikke indeholdt hjemmel hertil.
- 3) Hvorvidt der er hjemmel i den pr. 1. januar 2012 gældende lov om private fællesveje til, at kommunen kan afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje såvel på landet som i byer og bymæssige områder, og hvorvidt loven udelukker dette, såfremt der ikke er hjemmel hertil i loven.

Endvidere anmodede Indenrigs- og Sundhedsministeriet Transportministeriet om at oplyse om

- 4) Den nærmere forståelse af lovbemærkningerne til den pr. 1. januar 2012 gældende privatvejslovs § 49, stk. 5 og 6, særligt vedrørende henvisningen til tilsynsmyndighedernes praksis, samt oplyse, hvorvidt den nye lov tilsigter at fravige den nævnte tilsynspraksis.

Transportministeriet svarede ved brev af 21. marts 2012 Økonomi- og Indenrigsministeriet og oplyste følgende vedrørende reglerne i den før 1. januar 2012 gældende privatvejslov:

”Efter §§15- 20 i den tidligere gældende privatvejslov kunne kommunalbestyrelsen som vejmyndighed for de private fællesveje på landet træffe bestemmelser om istandsættelse og vedligeholdelse af de private fællesveje for grundejernes regning.

Tilsvarende bestemmelser kunne træffes for private fællesveje i byer og bymæssige områder med hjemmel i §§ 57-62.

§ 20, stk. 1, og § 61, stk. 3 og 4, i den tidligere lov, gav hjemmel til, at kommunen efter aftale med et kvalificeret flertal af de vedligeholdelsespligtige grundejere kunne aftale at overtage den fremtidige vedligeholdelse og istandsættelse for de forpligtedes regning af private fællesveje henholdsvis på landet og i byer og bymæssige områder.

Efter bestemmelserne var det helt klare udgangspunkt således, at grundejerne afholdte alle udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje både på landet og i byer og bymæssige områder.

Bestemmelserne gav således kommunen hjemmel til at opkræve udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje hos grundejere.

Bestemmelserne var dog ikke til hinder for, at kommunen selv afholdte udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje, men gav omvendt heller ikke kommunen hjemmel hertil.

Spørgsmålet om kommunen kunne afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje kan således ikke kun besvares på grundlag af reglerne i den tidligere privatvejslov, men må tillige besvares på grundlag ud fra de almindelige kommunalretlige regler vedrørende kommunernes opgaver (kommunalfuldmagten).”

Vedrørende den pr. 1. januar 2012 gældende lov om private fællesveje oplyste Transportministeriet blandt andet følgende:

"Lov nr. 1537 af 21. december 2010 viderefører som udgangspunkt de principper, der er beskrevet ovenfor.

Det følger dog af § 49, stk. 5, i den nye privatvejslov, at såfremt kommunalbestyrelsen efter § 45, stk. 2, af hensyn til den almene færdsel på en privat fællesvej bestemmer, at vejen skal istandsættes i en højere standard end den hidtidige, skal kommunen afholde udgifterne hertil. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at hensigten med bestemmelsen er at sikre de private grundejere imod at skulle afholde væsentlige udgifter til forbedringer af private fællesveje, som kommunerne kræver udført af hensyn til den almene trafik, fordi vejen indgår i det almindelige vejnet.

Det fremgår endvidere af § 49, stk. 6, at hvis kommunalbestyrelsen efter § 45, stk. 2, i øvrigt bestemmer, at en privat fællesvej skal istandsættes hovedsagelig af hensyn til den almene færdsel på vejen, kan kommunalbestyrelsen helt eller delvist afholde udgifterne hertil. Som eksempel på en istandsættelse af private fællesveje som hovedsageligt kræves udført af hensyn til den almene færdsel, nævnes i bemærkningerne til bestemmelsen f.eks. arbejder med henblik på afvanding.

Forudsat betingelserne i § 49, stk. 5 og 6, er opfyldt åbner den nye privatvejslov dermed op for kommunal finansiering af vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder. Uden for de i § 49, stk. 5 og 6, regulerede tilfælde er det fortsat kommunalfuldmagtsreglerne, der er afgørende for, hvorvidt kommunerne kan afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Den nye lov indeholder ikke en tilsvarende hjemmel som § 49, stk. 5 og 6, for kommunen til at afholde udgifterne til istandsættelse af private fællesveje, der administreres efter landreglerne, idet en istandsættelse af disse veje bør være begrundet i de vejberettigedes brug af vejen.

Spørgsmålet om kommunen kan afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet kan således heller ikke kun besvares på grundlag af reglerne i den nye privatvejslov, men må tillige besvares ud fra kommunalfuldmagten."

Transportministeriet oplyste endelig blandt andet følgende i forhold til forståelsen af lovbemærkningerne til den pr. 1. januar 2012 gældende privatvejslovs § 49, stk. 5 og 6, angående tilsynspraksis:

"...[Transport]ministeriet er bekendt med Tilsynsrådet for Sønderjyllands Amts afgørelse af 20. august 1984 samt Tilsynsrådet fra Århus Amts brev af 17. juni 2002 om kommunernes beslutning om vintervedligeholdelse af visse private fællesveje uden opkrævning af betaling herfor.

Det fremgår af Tilsynsrådet fra Århus Amts brev af 17. juni 2002, at *"Tilsynsrådet finder således, at kommunalfuldmagtsreglerne er til hinder for, at X-Kommune kan foretage vintervedligeholdelse af visse private fællesveje uden at opkræve betaling herfor. Tilsynsrådet finder at betalingen bør modsvare kommunernes omkostninger ved vintervedligeholdelsen."*

Transportministeriet har blandt andet lagt denne praksis fra tilsynsmyndighederne til grund ved formuleringen af bemærkningerne til § 49, stk. 6, i lov nr. 1537 af 21. december 2010 om private fællesveje,(...). Det bemærkes, at Transportministeriet har vurderet, at der gælder de samme principper for istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje og vintervedligeholdelse af private fællesveje.

Det bemærkes endvidere, at bemærkningerne til § 49, stk. 6, ikke skal forstås således, at den tidligere privatvejslov har udelukket, at kommunerne afholder udgifterne til istandsættelse eller vedligeholdelse af private fællesveje, men at dette følger af kommunalfuldmagtsreglerne.

...

Det fremgår af bemærkningerne til § 49, stk. 6, at det efter Transportministeriets og Vejdirektoratets praksis efter den gældende privatvejslov [den før 1. januar 2012 gældende privatvejslov: Økonomi- og Indenrigsministeriet] på baggrund af tilsynsmyndighedernes praksis er antaget, at kommunerne ikke har kunnet afholde udgifterne til istandsættelse af private fællesveje.

...

Hvorvidt kommunerne – bortset fra situationer omfattet af § 49, stk. 5 og 6 – kan afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje beror således, (...), på en fortolkning af kommunalfuldmagtsreglerne, idet hverken den tidligere eller den nye privatvejslov er til hinder herfor, men altså heller ikke giver kommunerne udtrykkelig hjemmel hertil.”

Økonomi- og Indenrigsministeriet anmodede ved e-mail af 10. december 2012 Statsforvaltningen Syddanmark og Statsforvaltningen Midtjylland om kopi af de i Transportministeriets svar nævnte udtalelser fra henholdsvis Tilsynsrådet for Sønderjylland og Tilsynsrådet for Statsamtet Århus.

Det fremgår af udtalelserne, at tilsynsrådene i begge tilfælde fandt, at kommunerne ikke havde hjemmel til at overtage opgaverne med henholdsvis vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje og vintervedligeholdelse af private fællesveje og afholde udgifterne hertil. Tilsynsrådene anså i begge tilfælde opgaverne for at være grundejerforpligtelser, som påhviler den enkelte grundejer.

Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledende udtalelse

Det følger af § 47 i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 971 af 25. juli 2013, at tilsynet med kommunerne varetages af Statsforvaltningen. Efter de nærmere regler i den nævnte lovs kapitel VII kan Økonomi- og Indenrigsministeriet tage stilling til Statsforvaltningens afgørelser og udtalelser som led i tilsynet.

På den baggrund har Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke konkret taget stilling til lovligheden af Fredericia Kommunes tidligere afholdelse af udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje. Ministeriet har imidlertid fundet anledning til generelt at udtale sig om spørgsmålet om, hvorvidt en kommune kan afholde disse udgifter.

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil i anledning af Fredericia Kommunes henvendelse i det følgende gennemgå lovgrundlaget (1.) og herefter foretage en generel vurdering af, hvorvidt der i den pr. 1. januar 2012 gældende privatvejslov er hjemmel til, at kommunen afholder udgifterne til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder (2.). Ministeriet vil herefter vurdere, om lovgivningen er til hinder for, at kommunen afholder disse udgifter (3.). Ministeriet vil endelig foretage en generel vurdering af, hvorvidt en kommune med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne kan afholde udgifter til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder (4.).

1. Lovgivningen m.v..

1.1. De to vejlove

Vejlovgivningen består blandt andet af lov om offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1048 af 3. november 2011 (vejloven), som regulerer de offentlige veje og lov om private fællesveje, jf. lov nr. 1537 af 21. december 2010 (privatvejsloven), som regulerer de private fællesveje.

Ved offentlig vej forstås, jf. vejlovens § 1, stk. 1, vej m.v., der er åben for almindelig færdsel, og som staten eller en kommune administrerer efter lov om offentlige veje.

De offentlige veje er inddelt i hovedlandeveje og kommuneveje, jf. vejlovens § 1, stk. 2. Ved en privat fællesvej forstås, jf. privatvejslovens § 10, nr. 3, en vej m.v., der ikke er en offentlig vej, og som fungerer som færdselsareal for anden ejendom end den ejendom, som færdselsarealet ligger på, når ejendommene ikke har samme ejer.

Det følger af § 1, stk. 2, i privatvejsloven, at kommunalbestyrelsen er forvaltningsmyndighed (vejmyndighed) for de private fællesveje. Kommunalbestyrelsen er ligeledes forvaltningsmyndighed for kommunevejene, jf. vejlovens § 2, stk. 5.

Det følger af vejlovens § 10, stk. 1, at det påhviler kommunalbestyrelserne at holde deres offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver. Kommunalbestyrelserne bestemmer, jf. bestemmelsens stk. 2, hvilke arbejder der skal udføres på deres veje og afholder de hermed forbundne udgifter, medmindre andet er bestemt.

En kommunalbestyrelse bestemmer, jf. vejlovens § 23, stk. 1, hvilke nye kommuneveje der skal anlægges, og kommunalbestyrelsen kan optage blandt andet private fællesveje som kommuneveje.

1.2. Privatvejslovens regler om istandsættelse og vedligeholdelse

Den pr. 1. januar 2012 gældende privatvejslovs formål fremgår af lovens § 1, stk. 1, som har følgende ordlyd:

”§ 1. Loven skal medvirke til at sikre, at private fællesveje er indrettet teknisk forsvarligt, at vejene er i god og forsvarlig stand i forhold til færdslen på vejene, og at privates dispositioner i forbindelse med vejene ikke er i strid med offentlig planlægning. Loven skal desuden medvirke til at sikre, at almene offentlige hensyn i øvrigt tilgodeses i forbindelse med private fællesveje i byer.”

1.2.1. Private fællesveje på landet

Kapitel 6 i privatvejsloven indeholder i §§ 13-22 bestemmelser om istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet.

Det følger af lovens § 13, stk. 2, jf. stk. 1, at de vejberettigede brugere af en privat fællesvej på landet skal vedligeholde vejen i forhold til deres brug af vejen, medmindre der findes aftaler m.v. om vedligeholdelsen. Vejen skal holdes i god og forsvarlig stand i forhold til færdsels art og omfang, jf. lovens § 13, stk. 1, 2. pkt.

Hvis de vedligeholdelsesforpligtede ikke opfylder forpligtelsen til at holde den private fællesvej i god og forsvarlig stand, bestemmer kommunalbestyrelsen, jf. lovens § 15, stk. 1, under iagttagelse af en i loven nærmere fastlagt procedure, i hvilket omfang og på hvilken måde en privat fællesvej på landet skal istandsættes for at være i god og forsvarlig stand i forhold til færdsels art og omfang. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse, jf. lovens § 15, stk. 2, blandt andet bestemme, at de enkelte vedligeholdelsesforpligtede skal udføre en nærmere bestemt del af arbejdet, svarende til deres del af byrden, og hvornår arbejdet skal være afsluttet.

Hvis et af kommunalbestyrelsen påbudt arbejde ikke udføres rettidigt eller ikke udføres på en tilfredsstillende måde efter kommunalbestyrelsens vurdering, skal den sørge for, at det manglende arbejde udføres for de vedligeholdelsesforpligtedes regning, jf. lovens § 21, stk. 4.

Kommunalbestyrelsen har i øvrigt, jf. lovens § 15, stk. 3, mulighed for at beslutte, at kommunen skal udføre et påbudt arbejde som et samlet arbejde for de vedligeholdelsesforpligtedes regning, jf. lovens § 21, stk. 1. Det er en forudsætning

herfor, at istandsættelsen har en sådan karakter eller et sådant omfang, at det ikke kan anses for hensigtsmæssigt at lade de vedligeholdelsesforpligtede udføre arbejdet.

Kommunalbestyrelsen kan i medfør af lovens § 16, stk. 1, endvidere bestemme, på hvilken måde en privat fællesvej på landet fremtidig skal vedligeholdes for at være i god og forsvarlig stand i forhold til færdslens art og omfang. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse bestemme, at de enkelte vedligeholdelsesforpligtede skal udføre en nærmere bestemt del af arbejdet svarende til deres del af byrden, jf. bestemmelsens stk. 2.

Efter lovens § 21, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen påtage sig at udføre et istandsættelses- eller vedligeholdelsesarbejde mod vederlag fra samtlige vedligeholdelsesforpligtede, hvis vedligeholdelsespligtige grundejere, der er eller vil kunne blive pålagt mindst to tredjedele af de samlede udgifter til vejens istandsættelse og vedligeholdelse, anmoder kommunen herom.

Privatvejslovens § 15 om påbud om konkret, aktuel istandsættelse og 21, stk. 1-2 samt stk. 4, om kommunens udførelse af vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje på landet har følgende ordlyd:

"Konkret, aktuel istandsættelse

§ 15. Hvis de vedligeholdelsesforpligtede ikke opfylder forpligtelsen efter § 13, bestemmer kommunalbestyrelsen under iagttagelse af proceduren i § 17, i hvilket omfang og på hvilken måde en privat fællesvej skal istandsættes for at være i god og forsvarlig stand i forhold til færdslens art og omfang.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan bestemme,

1) at de enkelte vedligeholdelsesforpligtede skal udføre en nærmere bestemt del af arbejdet, svarende til deres del af byrden,

2) hvornår arbejdet skal være afsluttet, og

3) hvordan udgifterne ved et eventuelt vejsyn, som kommunen har afholdt i henhold til anmodning fra en vejberettiget, jf. § 17, skal fordeles.

Stk. 3. Hvis istandsættelsen har en sådan karakter eller et sådant omfang, at det ikke kan anses for hensigtsmæssigt at lade en eller flere af de vedligeholdelsesforpligtede udføre arbejdet, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at kommunen skal udføre arbejdet som et samlet arbejde, jf. § 21, stk. 1.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at flere private fællesveje, der udgør en færdselsmæssig enhed, skal istandsættes som et samlet arbejde, jf. § 21, stk. 1, så udgifterne ved arbejdet fordeles mellem samtlige bidragspligtige under et."

"Kommunens udførelse af arbejdet

§ 21. Hvis kommunalbestyrelsen bestemmer, at en istandsættelse af en eller flere private fællesveje skal udføres som et samlet arbejde, jf. § 15, stk. 3 og 4, sørger kommunalbestyrelsen for udførelsen af arbejdet for de vedligeholdelsesforpligtedes regning.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan påtage sig at udføre et istandsættelses- eller vedligeholdelsesarbejde mod vederlag fra samtlige vedligeholdelsespligtige, hvis vedligeholdelsespligtige grundejere, der efter § 18 er eller vil kunne blive pålagt at afholde mindst to tredjedele af de samlede udgifter til vejens istandsættelse og vedligeholdelse, anmoder kommunen om det.

(...)

Stk. 4. Hvis de arbejder, der er påbudt efter §§ 15 og 16, ikke udføres rettidigt eller ikke udføres på en tilfredsstillende måde efter kommunalbestyrelsens vurdering, skal den sørge for, at det manglende arbejde udføres for de vedligeholdelsesforpligtedes regning.

(...)"

1.2.2. Private fællesveje i byer og bymæssige områder

Privatvejslovens kapitel 9 indeholder i §§ 44-55 bestemmelser om istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Det følger af lovens § 44, at ejerne af de ejendomme, der grænser til en privat fællesvej, skal holde vejen i god og forsvarlig stand i forhold til færdsdens art og omfang.

Hvis de vedligeholdelsesforpligtede ikke opfylder forpligtelsen til at holde den private fællesvej i god og forsvarlig stand, bestemmer kommunalbestyrelsen, jf. lovens § 45, stk. 2, i hvilket omfang og på hvilken måde en privat fællesvej i byer og bymæssige områder skal istandsættes for at være i god og forsvarlig stand i forhold til færdsdens art og omfang. Kommunalbestyrelsen kan påbyde de vedligeholdelsesforpligtede at istandsætte den del af vejen, der ligger nærmest ved den pågældendes ejendom, og bestemme, hvornår arbejdet skal være afsluttet, jf. lovens § 45, stk. 3, jf. § 47, stk. 1.

Hvis et af kommunalbestyrelsen påbudt arbejde ikke udføres rettidigt eller ikke udføres på en tilfredsstillende måde efter kommunalbestyrelsens vurdering, skal kommunalbestyrelsen snarest muligt sørge for, at det manglende arbejde udføres for de vedligeholdelsesforpligtedes regning, jf. lovens § 55, stk. 4.

Hvis en istandsættelse har en sådan karakter eller et sådant omfang, at det ikke kan anses for hensigtsmæssigt at lade de vedligeholdelsesforpligtede udføre arbejdet som enkeltstående arbejder, har kommunalbestyrelsen i medfør af lovens § 45, stk. 4, jf. § 55, stk. 1, mulighed for at beslutte, at kommunen skal udføre arbejdet som et samlet arbejde for de vedligeholdelsesforpligtedes regning.

En kommunalbestyrelse kan indgå aftale med de vedligeholdelsesforpligtige grundejere om helt eller delvist at påtage sig den fremtidige istandsættelse og vedligeholdelse af en privat fællesvej i byer og bymæssige områder for grundejernes regning, jf. lovens § 55, stk. 2. Hvis en kvalificeret majoritet af de vedligeholdelsesforpligtede grundejere anmoder om det, kan kommunalbestyrelsen endvidere bestemme, at ordningen skal gælde for samtlige grundejere, jf. § 55, stk. 3.

En kommune har, jf. lovens § 49, stk. 5, pligt til at afholde udgifterne til istandsættelse af en privat fællesvej, såfremt kommunalbestyrelsen af hensyn til den almene færdsel på denne beslutter, at vejen skal istandsættes i en højere standard end den hidtidige. En kommune kan endvidere, jf. lovens § 49, stk. 6, vælge at afholde udgifterne til istandsættelse af en privat fællesvej helt eller delvist, hvis istandsættelsen sker af hensyn til den almene færdsel.

Privatvejslovens §§ 45, stk. 2-4, 49, stk. 5 og 6, og § 55, stk. 1-4, vedrørende kommunens beslutning om istandsættelse, om fordelingen af udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder og samt udførelse af arbejdet med istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder har følgende ordlyd:

"Kommunens stillingtagen

§ 45.

(...)

Stk. 2. Hvis de vedligeholdelsesforpligtede ikke opfylder forpligtelsen efter § 44, bestemmer kommunalbestyrelsen, i hvilket omfang og på hvilken måde en privat fællesvej med tilhørende afløb konkret skal istandsættes for at være i god og forsvarlig stand i forhold til færdsdens art og omfang.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at de enkelte vedligeholdelsesforpligtede skal udføre en nærmere bestemt del af arbejdet som enkeltstående arbejder, jf. § 47, stk. 1, og hvornår arbejdet skal være afsluttet.

Stk. 4. Hvis istandsættelsen har en sådan karakter eller et sådant omfang, at det ikke kan anses for hensigtsmæssigt at lade de vedligeholdelsesforpligtede udføre arbejdet som enkeltstående arbejder, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at arbejdet skal udføres som et samlet arbejde, jf. § 55, stk. 1.

Stk. 5. ...

Fordeling af udgifter

§ 49.

(...)

Stk. 5. Hvis kommunalbestyrelsen efter § 45, stk. 2, af hensyn til den almene færdsel på en privat fællesvej bestemmer, at vejen skal istandsættes i en højere standard end den hidtidige, skal kommunen afholde udgifterne hertil.

Stk. 6. Hvis kommunalbestyrelsen efter § 45, stk. 2, i øvrigt bestemmer, at en privat fællesvej skal istandsættes hovedsagelig af hensyn til den almene færdsel på vejen, kan kommunen helt eller delvis afholde udgifterne hertil.”

”Kommunens udførelse af arbejdet

§ 55. Hvis kommunalbestyrelsen bestemmer, at en istandsættelse af en eller flere private fællesveje skal udføres som et samlet arbejde, jf. § 45, stk. 4-6, sørger kommunalbestyrelsen for udførelsen af arbejdet for de vedligeholdelsesforpligtedes regning.

Stk. 2. Efter aftale med de vedligeholdelsesforpligtede grundejere kan kommunalbestyrelsen helt eller delvis påtage sig den fremtidige istandsættelse og vedligeholdelse af en privat fællesvej for grundejernes regning.

Stk. 3. Hvis vedligeholdelsespligtige grundejere, der ved en fordeling efter reglerne i § 49 er eller vil kunne blive pålagt at afholde mindst to tredjedele af de samlede udgifter til vejens istandsættelse, anmoder om det, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at en ordning som nævnt i stk. 2, hvor kommunalbestyrelsen helt eller delvis påtager sig den fremtidige istandsættelse og vedligeholdelse af vejen for grundejernes regning, skal gælde for samtlige grundejere.

Stk. 4. Hvis arbejder, der er påbudt efter §§ 45 eller 46, ikke udføres rettidigt eller tilfredsstillende, skal kommunalbestyrelsen snarest muligt sørge for, at det manglende arbejde udføres for de vedligeholdelsesforpligtedes regning.”

1.3. Forarbejderne til privatvejsloven

Af de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2, i forslag til lov om private fællesveje (lovforslag nr. L 48, Folketinget 2010-11) fremgår blandt andet følgende vedrørende lovens anvendelsesområde:

”Loven indeholder to forskellige materielle regelsæt gældende for henholdsvis private fællesveje på landet og private fællesveje i byer. Der er stor forskel på private fællesveje og deres funktion på landet og i byer. I byer indgår private fællesveje i vidt omfang i det almindelige vejnet, mens det normalt ikke er tilfældet på landet. Der er derfor også forskel på kommunernes behov og mulighed for at tilgodese de almindelige offentlige interesser i forhold til de privatretlige dispositioner over veje i byer og på landet. Landreglerne giver kun i begrænset omfang kommunerne mulighed for at intervenere i de private forhold. Byreglerne giver i videre omfang kommunerne en sådan mulighed. Endvidere kan kommunerne i landområder kun i begrænset omfang varetage almene offentligretlige hensyn, i almindelighed kun hensyn til, at vejene er forsvarlige i forhold til de vejberettigedes færdsel på vejene. I byområder kan kommunerne derimod i videre omfang varetage almene hensyn, primært hensyn til den almene trafik, men også planlægningsmæssige, miljømæssige, tryghedsmæssige og kriminalpræventive hensyn m.m.”

Det fremgår af lovforslaget, at det er vurderingen, at der fortsat er en sådan forskel på funktionerne af private fællesveje på landet og i byer, at der bør være to forskellige regelsæt.

Af de specielle bemærkninger til lovens § 1, stk. 1, fremgår blandt andet følgende:

”Med forslaget præciseres, at lovens formål er at give kommunerne mulighed for at varetage det offentliges interesser, herunder først og fremmest i, at private fællesveje er i god og forsvarlig stand i forhold til færdslen på vejene, at vejene teknisk er forsvarlige, og at de privates dispositioner over vejene ikke er i strid med planlægningen i det på gældende område.

De offentlige interesser, som kommunerne skal og kan varetage, er forskellige på landet og i byområder.

På landet skal og kan kommunerne i alt væsentlighed alene sikre, at vejene færdselsmæssigt og vejteknisk er forsvarlige i forhold til færdslen til de vejberettigedes ejendomme.

I byområder skal og kan kommunen færdselsmæssigt og vejteknisk også tage hensyn til, at vejene her i vidt omfang indgår i det almindelige vejnet og dermed sikre, at de er forsvarlige også for den almene færdsel. Herunder kan kommunerne i byområder i videre omfang end på landet tage andre offentlige hensyn, som f.eks. miljømæssige, tryghedsmæssige og kriminalpræventive hensyn.”

Af de specielle bemærkninger til privatvejslovens § 15 om kommunalbestyrelsens beslutning om konkret, aktuel istandsættelse af en privat fællesvej på landet fremgår blandt andet følgende:

”Ved sin vurdering af, om en vej er i god og forsvarlig stand, kan kommunen (...) alene tage hensyn til færdslen til de vejberettigedes ejendomme, dvs. de vejberettigedes brug af vejen og kørsel i forbindelse med ærinder til og betjening af de vejberettigedes ejendomme, herunder renovationskørsel, hjemmehjælp, taxikørsel, ambulancekørsel m.v. Kommunen kan således alene kræve arbejder udført, som er nødvendige for at vejen er god og forsvarlig i forhold til denne færdsel.

(...)

Der er ikke i § 15 foreslået indsat en bestemmelse svarende til lovforslagets § 49, stk. 5, der forpligter kommunerne til at afholde en forholdsæssig del af udgifterne til visse istandsættelser, som kommunerne kræver udført af hensyn til den almene færdsel. Det skyldes, at kommunerne ikke kan kræve private fællesveje omfattet af landreglerne istandsat af hensyn til almen færdsel, men alene af hensyn til de vejberettigede grundejeres færdsel på vejene. Kommunerne kan ikke kræve private fællesveje omfattet af landreglerne holdt åbne som en del af det almindelige vejnet. Grundejerne (vejejere og vejberettigede) kan afspærre private fællesveje omfattet af landreglerne for almen færdsel uden kommunens godkendelse.”

Af de specielle bemærkninger til lovens § 49, stk. 5 og 6, vedrørende kommunernes henholdsvis pligt til og mulighed for i visse situationer at afholde udgifter til istandsættelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder fremgår følgende:

”I bestemmelsen i stk. 5 foreslås det, at kommunen skal afholde udgifterne, hvis den af hensyn til den almene færdsel kræver en privat fællesvej istandsat i en højere standard end den hidtidige, f.eks. ved krav om udvidelse af vejarealet (istandsættelse af vejen i en større bredde end den hidtidige), om vejafvandingsforanstaltninger, om nyt udstyr og lignende egentlige forbedringer.

Bestemmelsen gælder ikke almindelige istandsættelses- og vedligeholdelsesarbejder, uanset om disse kræves udført af hensyn til den almene færdsel.

Hensigten med bestemmelsen er at sikre de private grundejere imod at skulle afholde væsentlige udgifter til forbedringer af private fællesveje, som kommunerne kræver udført af hensyn til den almene trafik, fordi vejene indgår i det almindelige vejnet, jf. princippet i den gældende lovs § 58, stk. 2, hvorefter en kommune, hvis den afslår en ansøgning fra ejerne af de tilgrænsende ejendomme om indførelse eller opretholdelse af forbud mod gennemgående færdsel, og denne færdsel i særlig grad medfører slid på vejen, skal afholde en til dette særlige slid svarende del af udgifterne ved vejens vedligeholdelse og istandsættelse.

Kommunen afholder udgifterne i forbindelse med istandsættelsen, når kravet, om at vejen skal istandsættes i en højere standard end den hidtidige, skyldes hensynet til den almene færdsel på vejen.

Når en vej efter krav fra kommunen af hensyn til den almene færdsel er istandsat i en højere standard end den hidtidige, og kommunen efter det foreslåede stk. 3 [skal rettelig være en henvisning til stk. 5: Økonomi- og Indenrigsministeriet] har afholdt udgifterne til arbejdet, sker fremtidig vedligeholdelse og istandsættelse efter de almindelige regler herom.

...

I stk. 6 foreslås indsat en hjemmel for kommunen til helt eller delvist at afholde udgifterne til en istandsættelse, som kommunen hovedsagelig kræver udført af hensyn til den almene trafik på vejen, f.eks. arbejder med henblik på afvanding af vejen.

Spørgsmålet om kommunernes hjemmel til at afholde sådanne udgifter har, bortset fra tilfælde omfattet af den gældende lovs § 58, stk. 2, hidtil ikke været reguleret i privatvejsloven.

I Transportministeriets og Vejdirektoratets praksis efter den gældende privatvejslov er det på baggrund af tilsynsmyndighedernes praksis antaget, at kommunerne ikke har kunnet afholde udgifter til istandsættelse af private fællesveje, idet det efter den gældende privatvejslov er ejerne af de tilgrænsende ejendomme, der har skullet afholde disse udgifter.

Med forslaget vil kommunerne kunne afholde udgifter til istandsættelse af private fællesveje, der kræves af hensyn til den almene færdsel.

Ved almen færdsel forstås i stk. 4 og 5, færdsel, som ikke har ærinde til eller i øvrigt betjener de tilgrænsende ejendomme, og som heller ikke er lokaltrafik i området. Det sidste kan være relevant, hvis den private fællesvej indgår i et afgrænset net af flere private fællesveje.”

1.4. De tidligere gældende regler

Den før 1. januar 2012 gældende privatvejslov indeholdt en række bestemmelser om kommunalbestyrelsernes pligt til henholdsvis mulighed for at udføre istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder for de vedligeholdelsespligtiges regning. Bestemmelserne svarer i vidt omfang til de pr. 1. januar 2012 gældende regler.

Kommunerne havde i den før 1. januar 2012 gældende privatvejslovs § 58, stk. 2 hjemmel til at afholde udgifterne til en privat fællesvejs vedligeholdelse og istandsættelse. Reglen omfattede alene istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder og havde følgende ordlyd:

”Stk. 2. Såfremt vejmyndigheden efter § 44 afslår en ansøgning fra ejerne af de tilgrænsende grunde om indførelse eller opretholdelse af forbud mod gennemgående færdsel på en privatfællesvej og denne færdsel i særlig grad medfører slid på vejen, afholder kommunen en dertil svarende del af udgifterne ved vejens vedligeholdelse og istandsættelse.”

Den før 1. januar 2012 gældende privatvejslov trådte oprindeligt i kraft den 1. januar 1973, og bygger på lovforslag nr. L 19, fremsat den 3. november 1971. Lovforslaget blev udarbejdet på grundlag af det udkast til lov om private fællesveje, som indeholdes i 2. betænkning afgivet d. 25. juni 1964 af det af ministeriet for offentlige arbejder nedsatte vejlovsudvalget af 1951 (betænkning nr. 367/1964 Private fællesveje og vejbidrag).

Betænkningen beskriver den dagældende retstilstand i forhold til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byområder på følgende måde:

”Gadeloven og vejvedtægterne bygger på det princip, at det offentlige har en selvstændig interesse i, at de private fællesveje holdes i en for den almindelige færdsel forsvarlig stand, og at de tilgrænsende grundenes ejere (og principielt alene disse) har en pligt til over for det offentlige at holde dem ved lige. Som følge heraf er der i denne lovgivning fastsat bestemmelser, som giver kommunalbestyrelsen adgang til på eget initiativ at sikre, at de istandsættes og vedligeholdes, (...)”

Der henvises til kapitel I, Indledende bemærkninger, 2. Regler om private veje, litra b istandsættelse og vedligeholdelse, side 10 f.

Af betænkningens kapitel IV, Istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byerne og anden råden over sådanne veje, afsnit 1. Nugældende retstilstand, litra a.

Hvad forstås ved "istandsættelse" og "vedligeholdelse", side 40, 1. spalte ff., fremgår blandt andet følgende:

"Den københavnske gadelovs bestemmelser om vedligeholdelse og istandsættelse af private veje går nærmere ud på, at de private gader, veje og pladser, som tjener til brug for flere særskilte ejendomme (dvs.) private fællesveje, skal holdes i farbar stand af de tilstødende grundes ejere. Kommunen bestemmer, på hvilken måde sådanne gader skal istandsættes og vedligeholdes, for at den nævnte hensigt kan nås, hvilken andel af arbejdet hvert enkelt lodsejer skal lade udføre, og hvornår det skal være tilendebragt. Hvis arbejdet ikke bringes til udførelse, lader kommunen det udføre for vedkommende grundejers regning. Kommunen kan i øvrigt overtage istandsættelsen og vedligeholdelsen af en privat vej for grundejernes regning.

(...)

Selv om Københavns Kommune som nævnt principielt lader grundejerne vedligeholde gaderne hver ud for sin ejendom, er det dog kommunens praksis i henhold til gadelovens § 8, stk. 5, at indgå overenskomst med grundejerne om kommunens overtagelse af vedligeholdelse for deres regning, når grundejerne fremsætter ønsker derom. For så vidt angår nogle gader, derunder sådanne, som har en ikke ringe gennemgående færdsel, men dog ikke overtages som offentlige, betaler lodsejerne en fikseret, årlig ydelse, svarende til udgiften ved vedligeholdelsen af en almindelig boligvej med nogen gennemgående færdsel. *I enkelte tilfælde dækker ydelsen ikke udgifterne [Økonomi- og Indenrigsministeriets kursivering].*"

2. Vurdering af, hvorvidt der i privatvejsloven er hjemmel til, at en kommune afholder udgifterne til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje henholdsvis på landet og i byer og bymæssige områder.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at påbyde de vedligeholdelsespligtige at udføre den nødvendige vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje, såfremt de vedligeholdelsespligtige ikke opfylder deres forpligtelse til at holde den private fællesvej i god og forsvarlig stand i forhold til færdselens art og omfang, jf. privatvejslovens § 15, stk. 1, og § 45, stk. 2. Hvis de vedligeholdelsespligtige ikke udfører det påbudte arbejde, skal kommunalbestyrelsen sørge for udførelsen af vedligeholdelsen og istandsættelsen af private fællesveje for de vedligeholdelsespligtiges regning, jf. privatvejslovens § 21, stk. 4, og § 55, stk. 4. Kommunalbestyrelsen har endvidere en række muligheder for at sørge for udførelsen af vedligeholdelsen og istandsættelsen af de private fællesveje for de vedligeholdelsespligtiges regning. Det er f.eks. tilfældet, hvor kommunalbestyrelsen efter aftale med en kvalificeret majoritet af de vedligeholdelsespligtige udfører vedligeholdelse og istandsættelse af de private fællesveje for de vedligeholdelsespligtiges regning, jf. privatvejslovens 21, stk. 2, og § 55, stk. 3.

Kommunen har pligt til at afholde udgifterne til en istandsættelse, såfremt kommunalbestyrelsen af hensyn til den almene færdsel på en privat fællesvej i byer og bymæssige områder bestemmer, at vejen skal istandsættes i en højere standard end den hidtidige, jf. privatvejslovens § 49, stk. 5. Kommunen kan helt eller delvist vælge at afholde udgifterne til istandsættelse, såfremt kommunalbestyrelsen i øvrigt bestemmer, at en privat fællesvej i byer og bymæssige områder skal istandsættes hovedsagelig af hensyn til den almene færdsel på vejen, jf. privatvejslovens § 49, stk. 6.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i den forbindelse overvejet, om det uden for bestemmelserne i lovens § 49, stk. 5 og 6, kan anses for hjemlet i privatvejsloven, at kommunen afholder udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse på private fællesveje på henholdsvis landet og i byer og bymæssige områder.

Økonomi- og Indenrigsministeriet finder ikke grundlag for at antage, at der udover bestemmelserne i lovens § 49, stk. 5 og 6, er hjemmel i privatvejsloven til, at kommunen kan afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private

fællesveje. Udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje påhviler således de vedligeholdelsespligtige.

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse kan beskrivelsen i betænkning nr. 367/1964 side 41 af, at grundejernes ydelser til Københavns Kommune i visse tilfælde ikke dækkede omkostningerne ved kommunens udførelse af vedligeholdelsen af den private fællesvej for grundejernes regning, ikke føre til et andet resultat.

Økonomi- og Indenrigsministeriet er således enig med Transportministeriet i, at der udover bestemmelserne i § 49, stk. 5 og 6, i privatvejsloven ikke er hjemmel til, at kommunen afholder udgifterne ved istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder.

3. Vurdering af, om privatvejsloven er til hinder for, at en kommune kan afholde udgifter til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Spørgsmålet er, om privatvejsloven og vejlovgivningen er til hinder for, at kommunen afholder udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder. Privatvejsloven vil være til hinder for kommunernes afholdelse af disse udgifter, såfremt det vurderes, at loven udtømmende gør op med kommunernes mulighed for at afholde disse.

For det synspunkt, at privatvejsloven udtømmende gør op med kommunernes mulighed for at afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje kan anføres, at det som oplyst af Transportministeriet er det helt klare udgangspunkt, at grundejerne afholder alle udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje både på landet og i byer og bymæssige områder. Det følger endvidere af lov om offentlige veje, at det påhviler kommunalbestyrelserne at holde deres offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver, ligesom det er kommunen, der afholder de udgifter, der er forbundet hermed, medmindre andet er bestemt. Det er således i vejlovgivningen udgangspunktet, at kommunerne afholder udgifterne til de offentlige veje, mens udgifter til anlæg og drift af private fællesveje afholdes af ejerne af de tilgrænsende ejendomme, der har vejret. Vejlovgivningen synes således at bygge på det princip, at de private grundejere afholder udgifterne ved de private fællesveje, mens det offentlige afholder udgifterne ved de offentlige veje. Vejlovgivningen kan hermed synes at have gjort op med, hvilke myndigheder og personer der skal afholde udgifterne til vedligeholdelse og istandsættelse af de private fællesveje henholdsvis de kommunale veje.

Det er efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse endvidere relevant at overveje, om der med tilføjelsen til den pr. 1. januar 2012 gældende lov om private fællesveje af bestemmelserne i lovens § 49, stk. 5 og 6, endeligt er gjort op med de tilfælde, hvor kommunen kan eller skal afholde udgifterne til istandsættelse af private fællesveje. Bestemmelsen i § 49, stk. 6, giver således kommunen vidtgående mulighed for helt eller delvist at afholde udgifter til istandsættelse, idet det alene er en forudsætning, at istandsættelsen hovedsagligt sker af hensyn til den almene færdsel. Det fremgår af bemærkninger til lovens § 49, stk. 6, at det i Transportministeriets og Vejdirektoratets praksis efter den før 1. januar 2012 gældende privatvejslov på baggrund af de kommunale tilsynsmyndigheders praksis har været antaget, at kommunerne ikke har kunnet afholde udgifter til istandsættelse af private fællesveje, idet det efter den gældende privatvejslov er ejerne af de tilgrænsende ejendomme, der har skullet afholde disse udgifter. Dette kan efter ministeriets opfattelse forstås således, at der med privatvejslovens § 49, stk. 5 og 6, udtømmende er gjort op med de tilfælde, hvor en kommune skal have mulighed for at afholde udgifterne til istandsættelse af private fællesveje. Transportministeriet har imidlertid over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at bemærkningerne til lovens § 49, stk. 5 og 6, ikke skal forstås således, at den tidligere gældende privatvejslov har udelukket, at

kommunerne afholder udgifterne til istandsættelse eller vedligeholdelse af private fællesveje, men at dette spørgsmål efter Transportministeriets opfattelse skulle afgøres efter kommunalfuldmagtsreglerne.

Det kan i den forbindelse endelig overvejes, hvorvidt den manglende indførelse af regler svarende til lovens § 49, stk. 5 og 6, på landet, kan tages som udtryk for, at reglerne om istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet udtømmende regulerer kommunernes mulighed for endeligt at afholde udgifterne hertil. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af de almindelige bemærkninger i lovforslaget til lovens anvendelsesområde samt de specielle bemærkninger til lovens § 1, stk. 1, og § 15, at kommunalbestyrelserne på landet i alt væsentlighed alene skal og kan sikre, at de private fællesveje færdselsmæssigt og vejteknisk er forsvarlige i forhold til færdslen til de vejberettigedes ejendomme. Transportministeriet har endvidere over for ministeriet oplyst, at den pr. 1. januar 2012 gældende lov ikke indeholder en tilsvarende hjemmel som § 49, stk. 5 og 6, for private fællesveje, som administreres efter landreglerne, idet istandsættelse af disse alene bør være begrundet i de vejberettigedes brug af vejen.

Som argument imod, at vejlovgivningen skulle være udtryk for udtømmende regulering af kommunernes mulighed for at afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder kan anføres, at det i den ovenfor i afsnit 1 nævnte betænkning nr. 367/1964 er anført, at Københavns Kommunes udgifter til vedligeholdelse af private fællesveje i enkelte tilfælde, hvor kommunen efter overenskomst med grundejerne havde overtaget vedligeholdelsesforpligtelsen for grundejernes regning, oversteg det bidrag, som kommunen fik fra grundejerne. Det fremgår således, at der i enkelte tilfælde har været tale om, at kommunen ydede et tilskud til de private grundejeres vedligeholdelse af vejen. Dette ses hverken i lovtæst eller lovbemærkninger at være søgt ændret, hvilket taler for, at privatvejsloven ikke udelukker, at en kommune delvist dækker grundejernes udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Det skal i den forbindelse anføres, at der i litteraturen er uenighed om spørgsmålet. Se nærmere herom i Erik Harder, *De kommunale opgaver*, 1965, s. 51, og Erik Harder, *Opgaver*, 1987, s. 142 ff., der finder, at vejlovgivningen må antages udtømmende at gøre op med kommunens muligheder for at afholde udgifter til vedligeholdelse af private fællesveje. Claus Haagen Jensen, *Kommunalret*, 1974, s. 33 f., er af en anden opfattelse.

Spørgsmålet om, hvorvidt vejlovgivningen udtømmende gør op med kommunernes mulighed for at afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse på private fællesveje henholdsvis på landet og i byer og bymæssige områder, kan efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse give anledning til betydelig tvivl. Transportministeriet har imidlertid som ressortmyndighed udtalt, at bestemmelserne i den pr. 1. januar 2012 gældende privatvejslov ikke er til hinder for, at kommunen selv afholder udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje. Økonomi- og Indenrigsministeriet finder på den baggrund ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at privatvejsloven udtømmende gør op med spørgsmålet om kommuners mulighed for at udføre istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje og afholde udgifterne hertil ud over de i privatvejslovens § 49, stk. 5 og 6, hjemlede tilfælde. Afklaringen heraf må herefter bero på en fortolkning af de almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommunernes opgavevaretagelse (de såkaldte kommunalfuldmagtsregler).

4. Vurdering af, om der er hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne til, at en kommune kan afholde udgifter til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Efter kommunalfuldmagtsreglerne antages en kommunes adgang til uden lovhjemmel at gennemføre foranstaltninger blandt andet at være begrænset af, hvad der traditionelt er betegnet som et almennyttigkriterium.

Dette udgangspunkt indebærer, at en kommune kun kan gennemføre foranstaltninger, der kommer det kommunale fællesskab til gode. En kommune kan således normalt ikke uden lovhjemmel gennemføre foranstaltninger, der udelukkende eller i det væsentlige er motiveret i varetagelse af individuelle interesser hos enkeltpersoner.

Der henvises herved blandt andet til Karsten Revsbech, Kommunernes opgaver, 2. udgave, 2010, side 51f og 65f, Jens Garde og Karsten Revsbech, Kommunalret, 2011, side 17 f., Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2002, side 691 f. og Erik Harder, Dansk Kommunalforvaltning II Opgaver 1987, side 68 ff. og 118 ff. Det omtalte almennyttigkriterium er imidlertid ikke udtryk for en særlig præcis afgrænsning af en kommunes kompetence, og kriteriet giver derfor ikke et klart grundlag for at udtale, i hvilken udstrækning en kommune lovligt kan afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje. Kriteriet kan dog medvirke til en afgrænsning af, hvilke kommunale hensyn der i en samlet afvejning af interesser kan begrunde, at en kommune lovligt kan afholde sådanne udgifter.

Det antages i den ovenfor nævnte praksis fra Tilsynsrådet for Sønderjyllands Amt og Tilsynsrådet for Statsamtet Århus, at (vinter-)vedligeholdelse af private fællesveje er en grundejerforpligtelse, som kommunerne ikke kan overtage for den enkelte grundejer.

Det er imidlertid antaget i tilsynsmyndighedernes praksis, at kommuner kan varetage trafikmæssige hensyn, herunder trafiksikkerhedsmæssige formål. Det er endvidere i tilsynsmyndighedernes praksis antaget, at en kommune kan varetage miljømæssige hensyn.

En kommune kan dog ikke anvende sine økonomiske midler til – ved privatretlige dispositioner eller på anden måde – udelukkende at opnå formål, der er omfattet af reguleringslovgivningen. En kommune kan derfor ikke anvende kommunalfuldmagtsreglerne som et alternativ til reguleringslovgivningen. Det antages således, at det er en forudsætning for en kommunes adgang til at varetage opgaver på grundlag af kommunalfuldmagtsreglerne, at den skrevne lovgivning ikke indeholder bestemmelser, der regulerer kommunens adgang til at varetage de pågældende hensyn, fx ved påbud eller forbud.

Der henvises til Karsten Revsbech, Kommunernes opgaver, 2. udgave, 2010, side 47, Jens Garde og Karsten Revsbech, Kommunalret, 2011, side 14 f., og Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2002, side 683 ff.

Det fremgår af privatvejslovens § 1, stk. 1, at det blandt andet er lovens formål at sikre, at vejene er indrettet teknisk forsvarligt og i god og forsvarlig stand i forhold til færdslen på vejen. Det fremgår videre, at det er lovens formål at sikre, at almene offentlige hensyn i øvrigt tilgodeses i forbindelse med private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Det kan på baggrund af ovenstående gennemgang af privatvejsloven konstateres, at de offentlige interesser, som kommunerne skal og kan varetage, er forskellige på landet og i byområder. På landet skal og kan kommunerne således i alt væsentlighed alene sikre, at vejene færdselsmæssigt og vejteknisk er forsvarlige i forhold til færdslen til de vejberettigedes ejendomme. Kommunen skal og kan i byområder derudover også tage hensyn til, at vejene her i vidt omfang indgår i det almindelige vejnet og dermed sikre, at de er forsvarlige også for den almene færdsel. En kommunalbestyrelse bestemmer i medfør af privatvejslovens § 15, stk. 1, og § 45, stk. 2, i hvilket omfang og på hvilken måde en privat fællesvej på landet henholdsvis en

privat fællesvej i byer og bymæssige områder skal istandsættes, såfremt de vedligeholdelsesforpligtede ikke opfylder deres forpligtelse til at holde vejen i god og forsvarlig stand i forhold til færdselens art og omfang. Hvis et påbudt arbejde ikke udføres rettidigt eller ikke udføres på en efter kommunalbestyrelsens skøn tilfredsstillende måde, skal kommunalbestyrelsen i medfør af privatvejslovens § 21, stk. 4, og § 55, stk. 4, foranledige, at det manglende arbejde udføres ved kommunens foranstaltning for de forpligtedes regning.

Efter ministeriets opfattelse indebærer dette, at en kommune ikke med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne generelt vil kunne afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder udelukkende med det formål at varetage trafikmæssige, vejtekniske eller færdselsmæssige formål, idet sådanne formål allerede varetages med hjemmel i privatvejsloven. Det samme gælder for så vidt angår byområderne varetagelse af almene offentlige hensyn.

For så vidt angår private fællesveje på landet kan almene offentlige hensyn efter ministeriets opfattelse ikke begrunde en kommunes afholdelse af udgifterne til vedligeholdelse og istandsættelse af sådanne veje. Der henvises herved til, at en sådan vedligeholdelse eller istandsættelse, som nævnt ovenfor ifølge forarbejderne til den pr. 1. januar 2012 gældende privatvejslov samt som oplyst af Transportministeriet, alene vil kunne ske af hensyn til færdselsmæssig og vejteknisk forsvarlig færdsel til de vejberettigedes ejendomme.

For så vidt angår private fællesveje i byer kan almene hensyn alene begrunde, at en kommune afholder udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse i det i privatvejsloven § 49, stk. 5 og 6, nævnte omfang.

Endelig antages det efter kommunalfuldmagtsreglerne, at der påhviler kommunen en generel forpligtelse til at handle økonomisk forsvarligt. Der tilkommer i den forbindelse kommunen et betydeligt skøn ved vurderingen af, om en given disposition er økonomisk forsvarlig.

Der henvises til Karsten Revsbech, Kommunernes opgaver, 2. udgave, 2010, side 84, Jens Garde og Karsten Revsbech, Kommunalret, 2011, side 31 f., og Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2002, side 687.

Det antages i den forbindelse, at en beslutning om ikke at udnytte en mulighed for at opkræve en betaling hos en borger alene må være begrundet i hensynet til kommunens økonomi og ikke i et hensyn til den pågældende, medmindre kommunen samtidig varetager en lovlige kommunal opgave. Det beror på en konkret vurdering, om der foreligger sådanne omstændigheder, at en kommune kan undgå at opkræve en sådan betaling. Det indebærer blandt andet en vurdering af, hvorvidt der vil være uforholdsmæssigt store omkostninger forbundet med opkrævningen af det omhandlede beløb set i forhold til beløbets størrelse.

Ministeriet finder på baggrund af ovenstående, at kommunerne ikke helt eller delvist kan afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne. Baggrunden herfor er, at der efter ministeriets opfattelse ikke foreligger en kommunal interesse i at afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje udover de formål som allerede skal eller kan varetages i medfør af privatvejsloven.

Økonomi- og Indenrigsministeriets samlede opfattelse:

Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at privatvejsloven ikke - udover de i lovens § 49, stk. 5 og 6, hjemlede tilfælde, det vil sige, når hensyn til den almene færdsel på en privat fællesvej begrundet dette - hjemler, at en kommune kan afholde udgifterne helt eller delvist til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje. Økonomi- og Indenrigsministeriet finder på baggrund af Transportministeriets udtalelse herom ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at privatvejsloven er udtømmende. Spørgsmålet om en kommunes afholdelse af disse udgifter må derfor afgøres efter kommunalfuldmagtsreglerne.

Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets vurdering, at kommunalfuldmagtsreglerne ikke indeholder hjemmel til, at kommunerne afholder udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje på landet henholdsvis private fællesveje i byer og bymæssige områder. Baggrunden herfor er, at der efter ministeriets opfattelse ikke foreligger en kommunal interesse i at afholde udgifter til istandsættelse og vedligeholdelse af private fællesveje udover de formål som allerede skal eller kan varetages i medfør af privatvejsloven.

Det er på den baggrund Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at en kommune alene kan afholde udgifter til vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder i det omfang, det er hjemlet i den pr. 1. januar 2012 gældende privatvejslovs § 49, stk. 5 og 6, det vil sige, når hensyn til den almene færdsel på en privat fællesvej begrundet dette. Der findes ikke tilsvarende bestemmelser for private fællesveje på landet, hvorfor en kommune ikke kan afholde udgifterne til istandsættelse og vedligeholdelse af disse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal afslutningsvis bemærke, at en kommunalbestyrelse ikke ved at indgå privatretlige aftaler kan undgå hjemmelskravet. En kommunalbestyrelse kan således ikke indgå en privatretlig aftale med grundejerne på private fællesveje om at udføre vedligeholdelse og istandsættelse af de private fællesveje og afholde udgifterne hertil i videre omfang end, hvad privatvejsloven hjemler.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal beklage det sene svar på Fredericia Kommunes henvendelse.

Kopi af dette brev er sendt til Transportministeriet, KL og Statsforvaltningen til orientering.

Med venlig hilsen
Christian Vigh